

မိတ်ဖက်နဲ့လီဆူ ဒီမီခီကီဝဲးအပတီတဖှ် (CommonCoreState Standards)

လံာ်ကီလီဝါဒီးလံာ်တဖှ်

ဖဲ ၂၀၁၀ နံာ်အပူ၊ နယူယီကီဝဲးကမံးတံာ်မိတ်ဖက် လာရံကွဲးအစီာ် ဟံာ်န့ာ်ဒီမီခီကီဝဲးအပတီ (CCSS) ဒ်သီးကမာ်လီတံာ်လာ ကွဲးဖိလာစံာ်လီတံာ်ထီကွဲးတဖှ်ကဖျိာ်စီအစီာ်န့ာ်လီ။ လံာ်တဖှ်န့ာ်လီအံာ်ဘာ်တံာ်ဘျီအီသုသုဘာ်ဘာ်လာကမာ်စာ်န့ာ် လာနက နာ်ပာ်နဲ တံာ်အပတီတဖှ်လာကမာ်စာ်န့ာ်ဖိ၊ တံာ်ဆီတလဲလာနကထံာ်တဖှ်၊ ဒီးဒ်သီးနဖိကဖျိာ်စီလာတံာ်ပူအစီာ်နမာ်စာ်နဲအီ သုလာဟံာ်န့ာ်လဲာ်န့ာ်အစီာ်န့ာ်လီ။

ဘာ်မနုာ်အယီ ဒီမီခီကီဝဲးအပတီတဖှ်အံာ်အရူဒီာ်လဲာ်န့ာ်

ဒီမီခီကီဝဲးအပတီအံာ်အရူဒီာ်လဲာ်န့ာ်လဲာ်န့ာ်လဲာ်အစီာ်-မတဂၢၤစုၤမတဂၢၤစုၤ-မာ်လီဘာ်တံာ်သုတံာ်ဘာ်တခါ ယီန့ာ်လီ။ တုထီာ်တံာ်မုာ်လံာ်ကွဲးဖိလာနဖိကဘာ်သ့ာ်ညါအစီာ်ဒီးမာ်ဝဲသုလာတံာ်မာ်လီအရူဒီာ်-တံာ်ဖးလံာ်,တံာ်ကွဲးလံာ်,တံာ်က တံာ်ဒီးတံာ်ကန့ာ်,ကျိာ်ဒီးတံာ်ဒီးတဖှ်န့ာ်လီ။ နမုာ်သ့ာ်ညါဆဲးတံာ်မုာ်လံာ်ကွဲးဖိလာအံာ်တခါ နမာ်သကိးတံာ်ဒီးသရဲာ်မုာ်လာက မာ်စာ်နဲလဲာ်လာကကတံာ်အသးအစီာ်န့ာ်သုလီ။

လံာ်ကီလီဝါ

ဒီမီခီကီဝဲးအပတီအသီအံာ်ဒီးအိာ်ထီာ်တံာ်ဆီတလဲဆဲးခါလာတံာ်အပတီလာဘာ်တံာ်သုအံာ်အံာ်န့ာ်လီ။ တံာ်ဆီတလဲတ ဖှ်အံာ်ကီာ်ဝဲဒ်လာ တံာ်လဲလီာ် (shifts)န့ာ်လီ။ လံာ်တံာ်ပျါလာအဖိလံာ်တဖှ်အံာ်ဒီးနဲာ်ပျါဝဲတံာ်လဲလီာ်တဖှ်, တံာ်လာနက ထံာ်လာနဖိအထာ်ပူဒီးနကဘာ်မာ်စာ်အီသုဒ်လဲာ်န့ာ်လီ။ လံာ်လာနဖိဘာ်မာ်ဝဲတဖှ်မုာ်တဒုးနဲာ်ပျါထီာ်သးဒ်သီးဒီးလာတံာ် လဲလီာ်အပူဘာ်တခါ တဲသကိးတံာ်ဒီးနဖိသရဲာ်န့ာ်တက့ာ်။

တံာ်လဲလီာ်အံာ်မုာ်တံာ်မနုာ်လဲာ်န့ာ်	လာနဖိထာ်ပူနဘာ်ကွဲးဖိမနုာ်လဲာ်န့ာ်	နမာ်စာ်သုဒ်လဲာ်န့ာ်
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကဖးအါထီာ်တံာ်စုာ်နီာ်နီာ် အတံာ်ကွဲးလဲာ်အတီအပတီ တခါစုးစုး 	<ul style="list-style-type: none"> ကွဲးဖိလဲာ်လာဘာ်ဖးဝဲတဖှ်မုာ်တံာ်ကွဲးနီာ်နီာ်, ဒ် မုာ်ဝဲ တံာ်ကွဲးဘာ်ဖးပုာ်တဂၢၤသးသမူအစုာ်ကျိာ်, တံာ်ကွဲး ဖုာ်တဖှ်ဒီးတံာ်စံာ်စိာ်စိာ်ပူတဖှ်တက့ာ်။ 	<ul style="list-style-type: none"> ဖးယုာ်နဖိတံာ်ကွဲးနီာ်နီာ်လံာ်တဖှ်, ယုာ်ကျဲးသီးနဖိဖး လံာ်ကမုာ်အစီာ်တက့ာ်။
<ul style="list-style-type: none"> လာတံာ်ဖးတံာ်စုာ်နီာ်နီာ်အတံာ်ကွဲး တဖှ်အံာ်အယီ, နဖိကမာ်လီအါ ထီာ်ဘာ်ဖးဟီာ်ခိာ်ချာ်အစုာ် အကျိာ်န့ာ်လီ။ 	<ul style="list-style-type: none"> ကွဲးဖိလဲာ်လာနဖိဘာ်ဟဲကွဲးဖိမုာ်ဝဲလံာ်တံာ်ကွဲးနီာ်နီာ်တဖှ် လာဘာ်ဖးဟီာ်ခိာ်ချာ်အစုာ်ဝဲ တတံာ်ကွဲးဖိဒီးကတံာ်ကွဲးဖိတဖှ် ကြာ်ဖးဝဲ Clyde Robert Bulla's <i>A Tree is a Plant</i>. လံာ်တဖှ်အံာ်ကမာ်စာ်ကွဲးဖိလာတံာ်ဖးလံာ်ဒီးကမာ်လီဝဲအုာ်အစီာ် န့ာ်လီ။ 	<ul style="list-style-type: none"> သ့ာ်ညါနဲတံာ်ကွဲးနီာ်နီာ်လံာ်တဖှ် မုာ်ဝဲလံာ်လာနဖိဖးဘာ်စုာ်စုာ် ဒီးမာ်လီတံာ်လာလံာ်တဖှ်အံာ် အိာ်ဟံးသးလာနဖိကသုအစီာ်န့ာ် တက့ာ်။
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကဖးလီအါဝဲလံာ်သ့ာ်ပျါာ် လာအကီတဖှ်လီတံာ်လီဆဲး ဒ်သီးကသ့ာ်ညါဝဲအခိပညီဒီးကနာ် ပာ်ဝဲတံာ်ကွဲးအကတံာ်အစီာ်န့ာ်လီ။ 	<ul style="list-style-type: none"> နဖိကအိာ်ဒီးတံာ်ဖးလံာ်ကွဲးလံာ်တဖှ်လာကဘာ်ကွဲးဖိမုာ်ဝဲမုာ် စုာ်ကွဲးဖိလီကွဲးဖိမုာ်စုာ်န့ာ်လီ။ အဒီပုာ်ခံတံာ်လာတံာ်ကဘာ် ဖးသိာ်ဝဲပူ Faith D'Aluisio's non-fiction book titled <i>What the World Eats</i> ဒီးမာ်ကွဲးဖိပုာ်ကွဲးဖိန့ာ်တက့ာ်။ 	<ul style="list-style-type: none"> ဒုးဖးနဖိလံာ်လာကီထီာ်တဖှ်တဖှ်တက့ာ်။ ကနာ်ပာ်အစီာ်မုာ်ကီတလာ တခါ မာ်ကွဲးဖိလီတံာ်ကွဲးဖိတက့ာ်။
<ul style="list-style-type: none"> ဘာ်ဖးတံာ်ကွဲးလံာ်ကွဲးလဲာ် ဒီးတံာ်ကွဲးဖိမုာ်ဝဲမုာ်စုာ်, နဖိကသုဝဲ တံာ်အုာ်သးလာဖးဝဲပူပူဒီးကကွဲး ဝဲကွဲးဝဲသုသုဘာ်ဘာ်အစီာ်န့ာ်လီ။ 	<ul style="list-style-type: none"> ယုာ်နဲတံာ်ကွဲးလံာ်လာနဖိဘာ်ဆဲးတံာ်စီာ်အမုာ်တံာ်အုာ်သးအစီာ်တ က့ာ်။ တံာ်အုာ်သးအခိပညီမုာ်ဝဲတံာ်အဒီလာလံာ်လာနဖိကသုဝဲက စံးဆဲးအတကွဲးတဖှ်။ အဝဲအံာ်လီဆဲးဒီးတံာ်သံကွဲးလာမာ်ဟ် ဝဲလာညါတဖှ်န့ာ်လီ။ 	<ul style="list-style-type: none"> မာ်နဖိဟ့ာ်တံာ်အုာ်သးကိးဘျီဒီး ဝဲနဲတဲသကိးတံာ်ဘာ်ဖးလံာ်လာအ ဖးဝဲထီာ်တက့ာ်။
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကွဲးကွဲးတံာ်လာအဖးဘာ်ဝဲ တဖှ်သု 	<ul style="list-style-type: none"> ကွဲးဖိလဲာ်လာနဖိတံာ်မာ်တဖှ်လာနဖိကဘာ်ကွဲးကဘာ်သုဝဲတံာ် အုာ်သးတဖှ်အံာ်။ လာ ၄ တံာ် ၅ တံာ်အစီာ် ကဘာ်ဖး,ကွဲးဝဲ <i>The Kid's Guide to Money</i>, a non-fictional book by Steve Ottinoski. 	<ul style="list-style-type: none"> ဟ့ာ်သဆဲးထီာ်နဖိလာကကွဲး လံာ်ကွဲးလံာ်လာဟံာ်န့ာ်တက့ာ်။ ကွဲး လံာ်တပူလီဒီးသုဘာ်တံာ်စုာ်တံာ်ကျိာ် လီတံာ်လီဆဲးတဖှ်တက့ာ်။
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကသ့ာ်ညါအါထီာ်တံာ်မာ်လီ လံာ်သ့ာ်ပျါာ်တဖှ် 	<ul style="list-style-type: none"> ကွဲးဖိလဲာ် လံာ်တံာ်ဖိတံာ်မာ်လာနဖိကသ့ာ်ညါအါထီာ်လံာ်သ့ာ်ပျါာ် အခိပညီ ဒီးသိာ်လီအီလာကျိာ်န့ာ်မုာ်တံာ်တခါအိာ်ဒီးတံာ်စီာ် ကမီာ်တက့ာ်။ " 	<ul style="list-style-type: none"> ဖးယုာ်န့ာ်လံာ်လာနဖိဆဲးတဖှ်စီာ်မုာ်စုာ် နဖိလာထီာ်ကတံာ်ကွဲးဖိတဖှ်အိာ်တက့ာ်

လံာ်တၢ်ဒုး

လၢကမၤအါထီၣ်ကွီုတၢ်မၤလိၤစီၤ ခိမိခိကီၢ်စးအပတီၢ်အသိအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိတလဲဆံဆဲၣ်ခါလၢတၢ်အပတီၢ်လၢဘၣ်တၢ် သူအိၣ်ခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိတလဲတဖၣ်အံၤကိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်လဲလိာ် (shifts)န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်ပျီၤလၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤဒုးန့ၣ်ပျီၤ ဝဲတၢ်လဲလိာ်တဖၣ်, တၢ်လၢနကထံၣ်လၢနဖိအထၢၣ်ပူၤဒီးနကဘၣ်မၤစၢၤအိၣ်သ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်လၢနဖိဘၣ်မၤဝံၤတဖၣ်မ့ၢ်တဖၣ် ဒုးန့ၣ်ပျီၤထီၣ်သးဒီးသိးဒီးလၢတၢ်လဲလိာ်အပူၤဘၣ်တခါ တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိသရၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လဲလိာ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.	လၢနဖိထၢၣ်ပူၤနဘၣ်ကွၢ်ယုမနုၤလဲၣ်.	နမၤစၢၤသ့ၣ်လဲၣ်.
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကမၤလိအါထီၣ်လၢတၢ်စ့ၢ် မိၢ်ပုၤလၢအစ့ၢ်ကိးလၢကနၢ်ပၢၢ် လီၤတံၢ်ဝဲအစီၢ်. (စ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ဒိၣ်) 	<ul style="list-style-type: none"> ကွၢ်ယုကွီုတၢ်မၤလၢကွီုဖိကဘၣ်ပၢ်ပျီၤထီၣ်ဖဲအဒုးတၢ် ဒုးအခါဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအဆၢၣ်လဲၣ်ဒီးလဲၣ်အစီၢ်န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> သ့ၣ်ညါနဲတၢ်ဒုးတၢ်တယၢ်တၢ်ဆိက မိၣ်ဒီးအတီၢ်ပတီၢ်အသိးဒီးဟံၣ်န့ၢ်တၢ် ဆၢကတီၢ်လၢမၤသကိးတၢ်ဒီးနဖိလၢ ဘၣ်ယးတၢ်တယၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်အံၤ တက့ၢ်.
<ul style="list-style-type: none"> တနံၣ်ဝံၤတနံၣ် နဖိန့ၣ်ကမၤလိ အါထီၣ်တၢ်ကွၢ်ကွၢ်, စးထီၣ် ဒီးခိၣ်ပယၢ်လၢအစၢ်အကျါ န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> ကွၢ်ယုလံာ်တၢ်မၤလၢတုထီၣ်လိာ်သးတဆိဘၣ်တဆိ. အဒိ, ကွီုဖိကမၤလိဝဲတၢ်ပၢ်ဖိၣ်. တၢ်ထုးကွံး, တၢ်စံၢ်အါ တၢ်နီၤဖၢၢ်ဆိဝံၤစး ကမၤလိက့ၤဝဲနီၢ်အပူၤဒီးလၢခံၤမၤ ဝဲမ့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်နီၢ်မး ကမၤလိက့ၤဝဲ အဲ(လိ)ကွီုၣ်ပျီၤန့ၣ် လီၤ. နကဘၣ်ထံၣ်ဝဲတၢ်လဲလိာ်ထီၣ်လဲၣ်အံၤလၢအတၢ် မၤလိအံၤကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> သ့ၣ်ညါနဲနဖိအတၢ်တယၢ်တၢ်ဆိကမိၣ် လၢကီၢ်လၢအစီၢ်တဖၣ်လၢမၤတနံၣ်တၢ် တဖၣ်ဒီးမၤစၢၤအိၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဒီးသိးတၢ်လဲၣ် ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်အစီၢ်အစီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကသ့တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကမၤလိ သ့ထီၣ်အသးဒီးတၢ်သံယးတၢ်ဒုးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> ကွၢ်ယုနဲကွီုတၢ်မၤလၢကွီုဖိကဘၣ်မၤတၢ်ဒုးအစ့ၢ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်မူၤနီၢ်နီၢ် ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ပၢ်ဖိၣ်အကရူၢ်တဖၣ် တုၤ ၂၀ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်စံၢ်အါတပးန့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> မၤစၢၤနဖိလၢကသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဒုးဒီးမၤ တၢ်နီၢ်တၢ်ဒုးဒီးသ့အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူတနံၣ် ဘၣ်တနံၣ်အစီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကနၢ်ပၢၢ်ဝဲလၢတၢ်ဒုးန့ၣ်အရူၤဒိၣ် ဒီးကဘၣ်တၢ်သံကွၢ်အိၣ်လၢကနဲၣ် ပုးအဝဲသ့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> ပုၤကသံကွၢ်နဖိလၢကမၤတၢ်ဒုးလၢအကဘၣ်ကွဲးပုး, စ့ ပုးတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဒုးဒ်အမ့ၢ်ဝဲ ဘၣ်မနုၤလၢ အဆိမိၣ်ဝဲလၢအတၢ်စးဆၢအံၤဘၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. 	<ul style="list-style-type: none"> တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိဘၣ်ယးတၢ်ဒုးလၢဘၣ် မၤဝံၤလၢဟံၣ်တဖၣ်ဒီးသံကွၢ်အိၣ်လၢကသိၣ် လိနၢၤဒီးမၤဂ့ၤပုးနၢၤအတၢ်ဆိမိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
<ul style="list-style-type: none"> နဖိကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢကသ့ဝဲ တၢ်ဒုးအံၤလၢအတၢ်အိၣ်မူနီၢ်နီၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> ကွၢ်ယုတၢ်ဒုးတၢ်မၤလၢကွီုဖိဘၣ်သ့ဝဲလၢသးသမူအနီၢ် ကီၢ်ပူၤ. အဒိ, ပုၤ ၅ တီၤကွီုဖိကဘၣ်ပၢ်ပျီၤထီၣ်ထီၣ် နီၢ်စံၢ်အပူၤလၢ တၢ်တုအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ဖဲစၢ် လၢနသကိၢ်အိၣ်န့ၣ်ပူၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. 	<ul style="list-style-type: none"> ဟ့ၣ်နဖိတၢ်ဆၢကတီၢ်ကီၢ်နံၤဒီးလၢအက မၤတၢ်ဒုးလၢဟံၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိသရၣ်

ဖဲနတဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိတရၣ်မုၢ်အခါ, ပညိၣ်တဲတၢ်ထဲလၢဘၣ်ယးနဖိအတၢ်မၤလိတၢ်စ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်တက့ၢ်. အခိပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ သံကွၢ်သရၣ်မုၢ်လၢနဖိအ တၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်အိၣ်ထဲလဲၣ်ဒီးအတီၢ်ဒီးအကစၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လုၤဝဲချုးစ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

သံကွၢ်စ့ၢ်ကိးသရၣ်ဘၣ်ယးနဖိကွီုတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢကွီုတဖၣ်တက့ၢ်. ထီၣ်တတြီၤနဖိအတၢ်မၤတဖၣ်ဒီးအတၢ်မၤလၢဘၣ်တၢ်ပၢ်ပျီၤထီၣ်လၢတၢ်ယဲၤသန့ <http://www.engageny.org/resource/new-york-state-common-core-sample-questions> စ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်. နသံကွၢ်သရၣ် လၢတၢ်မၤတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်သူအိၣ်လၢတီၤပူၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်သ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤကမၤစၢၤနၢၤလၢဟံၣ်လၢနဘၣ်မၤဘၣ်စီၢ်န့ၣ်နဖိအတၢ်မၤလိအစီၢ်ဒ်သိးနဖိကဖျိၣ်စိလၢအတီၢ်ပူၤအစီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်ကျိၤအစၢၤဖဲ www.engageny.org မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆဲးကျိၢ်ဘၣ်သရၣ်ကွီုခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.